

บทที่ 7

การควบคุมสินค้าคงเหลือ

การควบคุมสินค้าคงเหลือนับว่าเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่ง เพื่อที่จะสามารถหาข้อมูลเกี่ยวกับประเภทและปริมาณของสินค้า ว่ามีสินค้าอะไรบ้างและมีอยู่เป็นจำนวนเท่าใด เมื่อไรจึงควรจะมีการสั่งซื้อด้วยปริมาณเท่าใด ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือของศูนย์หนังสือต่างๆ รวมทั้งการบันทึกรายการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละวันด้วย เช่น รายการสั่งซื้อ รายการรับสินค้า รายการขายสินค้า และรายการปรับปรุงปริมาณสินค้าที่มีอยู่ เป็นต้น

เนื่องจากศูนย์หนังสือมีสินค้าคงเหลือเป็นจำนวนมาก สินค้าแต่ละรายการยังมีข้อมูลที่ต้องจัดเก็บอีกมาก เช่น ข้อมูลซึ่งเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือเล่มนั้น ๆ ได้แก่ ชื่อเรื่อง ครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ผู้แต่ง จำนวนหน้า และขนาดของหนังสือ เป็นต้น และข้อมูลอื่น ๆ ที่จำเป็นในการควบคุมสินค้าคงเหลือ ได้แก่ ราคา ปริมาณหนังสือที่มีอยู่ และข้อมูลที่ช่วยในการจัดซื้อ เป็นต้น ดังนั้น ศูนย์หนังสือจึงได้นำระบบบาร์โค้ด มาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลและควบคุมสินค้าคงเหลือ

บาร์โค้ด คือ ระบบแสดงตัวข้อมูลที่ได้รับการจัดให้ทำงานป้อนข้อมูลแบบอัตโนมัติ (Automated Identification System) ที่ไม่ต้องใช้คนจดหรือป้อนข้อมูล โดยพื้นฐานของระบบนี้ ก็คือ การเก็บข้อมูลธรรมดาที่ตนเอง ไม่ว่าจะป้อนข้อมูลอะไรก็ตามที่ต้องการจัดเก็บ แต่ประสิทธิภาพในการเก็บและการเรียกข้อมูลมาดูเมื่อต้องการนั้นจะมีประสิทธิภาพที่จัดได้ว่าเที่ยงตรงและแม่นยำมาก การที่ใช้ประโยชน์จากบาร์โค้ดนั้นสามารถใช้ได้มากมายตามที่ต้องการเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ หรือต้องการความสะดวก สามารถนำไปใช้ได้ทันที

ระบบบาร์โค้ดนี้ มีการใช้ใน 2 ระบบ คือ ระบบเปิด และระบบภายใน โดยระบบเปิดนี้ เมื่อต้องการใช้ติดต่อกับบริษัทอื่นหรือหน่วยงานอื่น ซึ่งระบบนี้จะต้องมีศูนย์กลางที่สามารถขอตัวเลขรหัสเพื่อไม่ให้ซ้ำกัน ปัจจุบันระบบเปิดที่นิยมใช้กันทั่วโลกมีประมาณ 5 ระบบ จากระบบทั้งหมด 30 กว่าระบบ คือ UBC, EAN, CODE39, CODE 2 OF 5, CODE 2 OF 7 ทั้งนี้การจะนำแต่ละระบบมาใช้นั้น จะต้องขอลิขสิทธิ์จากศูนย์กลางที่เป็นผู้คิดค้น ในเมืองไทยยังไม่มีระบบใดมาตั้งเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากการใช้ยังไม่แพร่หลาย ส่วนระบบภายในนั้น เป็นระบบที่แต่ละบริษัทหรือหน่วยงานนั้น ๆ จะกำหนดรหัสขึ้นมาเอง เพื่อใช้เฉพาะในหน่วยงานของตนเท่านั้น ระบบบาร์โค้ดที่ใช้ในศูนย์หนังสือเป็นระบบเปิด ซึ่งเป็นระบบ EAN-13 ซึ่งจะผ่านเข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อทำการประมวลผลได้ทันที

ม็องค้บระกอบบาร้ค้ค

บาร้ค้ค เป็นระบบแสดงตัวข้อมูลอัตโนมัติที่มีผู้นิยมใช้กันมากที่สุด เพราะใช้ง่าย มีค่าลงทุนต่ำและมีความว่องไว แม่นยำในการบ็องข้อมูลสูง บาร้ค้ค ม็องค้บระกอบ แบ่งออกเป็นป้าย (Label) เครื่องอ่าน (Reader) และสแกนเนอร์ (Scanner)

ป้ายบาร้ค้ค แสดงตัวข้อมูลด้วยการใช้สัญลักษณ์ลายเส้น (Graphicsymbol) วิทยาการของบาร้ค้ค คือวิทยาการสัญลักษณ์ (Symbol Technology) แบบใช้ลายเส้น แสดงรหัสข้อมูล (Data Code) เพื่อให้เครื่องอัตโนมัติอ่านได้

การควบคุมสินค้าคงเหลือที่แผนกคลังสินค้า

การรับสินค้า

แผนกจัดซื้อจะเป็นผู้จัดทำใบสั่งซื้อ ส่งไปให้ผู้ขาย และผู้ขายได้ส่งสินค้ามาให้คลังสินค้า ซึ่งจะตรวจสอบสินค้าให้ตรงกับใบสั่งซื้อ และจัดทำใบรับของ (หน้า 54) จำนวน 4 ฉบับ แจกจ่ายเอกสารดังนี้

- ใบรับของ ฉบับที่ 1 ส่งให้ผู้ขาย เก็บไว้เป็นหลักฐาน
- ใบรับของ ฉบับที่ 2-3 ส่งให้แผนกบัญชี เพื่อตรวจสอบกับใบสั่งซื้อ
- ใบรับของ ฉบับที่ 4 เก็บไว้ที่แผนกคลังสินค้า

การจ่ายสินค้าออกจากคลังสินค้า มีหลักฐานที่ใช้จ่ายสินค้าออกจากคลังสินค้าดังนี้

1. ใบเบิกสินค้า (หน้า 57) เมื่อแผนกคลังสินค้าจัดทำใบรับของเรียบร้อยแล้ว แผนกขายจะจัดทำรายการเบิกสินค้า เพื่อให้จัดส่งสินค้าไปยังแผนกขาย โดยจะบ็องข้อมูลดังนี้

- ประเภทสินค้าที่เบิก : เป็นหนังสือหรือเครื่องเขียน
- เบิกสินค้าจาก : คลังสินค้า
- นำสินค้าไปยัง : หน้าร้าน
- หมายเหตุ
- อ้างถึงผู้เบิก
- รหัสสินค้าที่เบิก จำนวนที่ต้องการเบิก
- เหตุที่เบิก : เนื่องจากขายหน้าร้าน/ลูกค้าจอง/อภินันทนาการ/
จัดนิทรรศการ/ใช้ในสำนักงาน

เมื่อแผนกคลังสินค้าได้รับใบเบิกจากแผนกขาย จะจัดทำรายการโอนสินค้า (หน้า 58) จากคลังสินค้าไปยังหน้าร้าน โดยจะบ็องข้อมูลดังนี้

- ประเภทการโอนสินค้า : เป็นการโอนปกติ
- โอนสินค้าจาก : คลังสินค้า
- หมายเหตุ
- อ้างถึงผู้โอน

ซึ่งเครื่องจะ On-line ไปที่เครื่อง HOST ที่ฝ่ายประมวลผล ๓ อาคาร
แวนแก้ว เพื่อทำการเปลี่ยนสถานที่เก็บสินค้าจากคลังสินค้าไปเป็นสินค้าหน้าร้าน

ทุกสิ้นวัน ฝ่ายประมวลผล จะพิมพ์รายงานรายการประจำวัน เป็นรายการ
เกี่ยวกับใบเบิกสินค้า (หน้า 248) ใบโอนสินค้า (หน้า 249) และรายงานการเบิกสินค้า
จากหน้าร้าน (หน้า 250) ที่ออกในแต่ละวันเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยจัด
ส่งให้แผนกที่จัดทำตรวจสอบรายการกับเอกสารดังกล่าว

2. ใบฝากขาย (หน้า 47) กรณีที่แผนกขายส่งได้รับอนุมัติให้นำสินค้าไป
ฝากขายได้ และได้จัดทำใบฝากขาย จำนวน 5 ฉบับ แล้วส่งให้แผนกคลังสินค้าจัดสินค้า
ให้ลูกค้าขึ้นชื่อรับในใบฝากขาย ฉบับที่ 1-3 และมอบใบฝากขาย ฉบับที่ 2 ให้ลูกค้า
ส่งใบฝากขาย ฉบับที่ 1 และ 3 ให้ฝ่ายบัญชี ส่งใบฝากขาย ฉบับที่ 4 ให้แผนกขายส่ง
ส่วนใบฝากขาย ฉบับที่ 5 จัดเก็บไว้เป็นหลักฐานที่แผนกคลังสินค้า ซึ่งเครื่องจะทำการ
เปลี่ยนสถานที่เก็บสินค้าจากคลังสินค้าไปเป็นสินค้าฝากขาย

3. ใบส่งของ (หน้า 43) เมื่อแผนกขายส่ง ขายเชื้อให้กับลูกค้าก็จะจัดทำ
ใบส่งของ จำนวน 5 ฉบับ ใบส่งของ ฉบับที่ 1-2 ให้ลูกค้า ใบส่งของ ฉบับที่ 3 เก็บไว้ที่
แผนกคลังสินค้า ส่วนใบส่งของ ฉบับที่ 4-5 ส่งให้แผนกบัญชี ซึ่งเครื่องจะทำการตัดสต็อก
สินค้าที่คลังสินค้า

การจัดทำรายงานสินค้าคงเหลือ

เนื่องจากศูนย์หนังสือได้นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบริหาร ดังนั้นทุกสิ้นวัน
ฝ่ายประมวลผลจะสามารถพิมพ์รายงานสินค้าคงเหลือ ซึ่งจะแยกเป็นประเภทได้ เช่น
รายงานการเคลื่อนไหวของสินค้า (หน้า 75) รายงานสินค้าซื้อขาด-ฝากขายคงเหลือ
(หน้า 251) รายงานสินค้าคงเหลือตาม Location (หน้า 252) จัดเก็บเข้าแฟ้มถาวร
เรียงตามลำดับวันที่ ทุกสิ้นปี ก็จะจัดพิมพ์รายงานการตรวจนับสินค้าคงเหลือ (หน้า 253)
เพื่อช่วยในการตรวจนับสินค้าคงเหลือ ว่ามีสินค้าอยู่ในสถานที่เก็บสินค้าแต่ละแห่ง มีปริมาณ
เท่าใด เมื่อตรวจนับเรียบร้อยแล้ว จะนำจำนวนที่นับได้ป้อนเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อ
เปรียบเทียบจำนวนที่นับได้กับจำนวนตามเครื่องที่บันทึก ถ้าพบยอดแตกต่างที่ผิดปกติ จะต้อง
หาสาเหตุ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

DATE :dd/mm/yy

ศูนย์หนังสือพิมพ์กลางกรมมหาวิทยาลัย

PROGRAM: cr-dpvrpt.p

TIME :hh:mm:ss

รายงานฉบับเบิกประจำวัน dd/mm/yy

PAGE : 9

ลำดับ	เลขที่ใบเบิก	อ้างอิง	จำนวนเล่ม	มูลค่า	จาก	ไปยัง	ยอด ผิด ย
***รหัสพนักงานชาย 999 : x(----- 25 -----)							
99	99999999	99999999	99	99,999.99	9	9	999
99	99999999	99999999	99	99,999.99	9	9	999
99	99999999	99999999	99	99,999.99	9	9	999
***รหัสพนักงานชาย 999 : x(----- 25 -----)							
99	99999999	99999999	99	99,999.99	9	9	999
99	99999999	99999999	99	99,999.99	9	9	999
***รหัสพนักงานชาย 999 : x(----- 25 -----)							
99	99999999	99999999	99	99,999.99	9	9	999
99	99999999	99999999	99	99,999.99	9	9	999
รวมทั้งสิ้น : 99 99,999.99							

DATE :dd/mm/yy

ศูนย์หนังสือพิมพ์กลางกรมมหาวิทยาลัย

PROGRAM: cr-dtrnrpt.p

TIME :hh:mm:ss

รายงานใบโอนประจำวันที่ dd/mm/yy

PAGE : 9

ลำดับ	เลขที่ใบโอน	อ้างอิง	จำนวนเล่ม	มูลค่า	จาก	ไปยัง	ผู้คีย์
***รหัสพนักงานชาย 999 : x(----- 25 -----)							
99	99999999	99999999	99	99,999.99	9	9	999
99	99999999	99999999	99	99,999.99	9	9	999
***รหัสพนักงานชาย 999 : x(----- 25 -----)							
99	99999999	99999999	99	99,999.99	9	9	999
99	99999999	99999999	99	99,999.99	9	9	999
***รหัสพนักงานชาย 999 : x(----- 25 -----)							
99	99999999	99999999	99	99,999.99	9	9	999
99	99999999	99999999	99	99,999.99	9	9	999
***รหัสพนักงานชาย 999 : x(----- 25 -----)							
99	99999999	99999999	99	99,999.99	9	9	999
รวมทั้งสิ้น : 99 99,999.99							

ศูนย์วิทยุทัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DATE :dd/mm/yy

ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PROGRAM: co-dinvrpt.p

TIME :hh:mm:ss

รายงานการเบิกสินค้าจากหน้าร้านประจำวันที่ dd/mm/yy

PAGE : 9

ลำดับ	เลขที่ใบส่งของ	รหัสสินค้า	จำนวน	ราคา	ส่วนลด	มูลค่า

ผู้ขาย : 9999	ชื่อ x(----- 45 -----)					
99	99999999	999999999999	99	9,999.99	999.99	99,999.99
99	99999999	999999999999	99	9,999.99	999.99	99,999.99
99	99999999	999999999999	99	9,999.99	999.99	99,999.99
99	99999999	999999999999	99	9,999.99	999.99	99,999.99
99	99999999	999999999999	99	9,999.99	999.99	99,999.99
99	99999999	999999999999	99	9,999.99	999.99	99,999.99
99	99999999	999999999999	99	9,999.99	999.99	99,999.99
99	99999999	999999999999	99	9,999.99	999.99	99,999.99
99	99999999	999999999999	99	9,999.99	999.99	99,999.99
99	99999999	999999999999	99	9,999.99	999.99	99,999.99
99	99999999	999999999999	99	9,999.99	999.99	99,999.99
99	99999999	999999999999	99	9,999.99	999.99	99,999.99
99	99999999	999999999999	99	9,999.99	999.99	99,999.99
99	99999999	999999999999	99	9,999.99	999.99	99,999.99
				รวมทั้งสิ้น		999,999.99

DATE :dd/mm/yy

TIME :hh:mm:ss

ศูนย์หนังสือพิมพ์กลางกรมมหาวิทยาลัย
รายงานสินค้าซื้อขายค-ฝากขายคงเหลือ ณ วันที่ dd/mm/yy

PROGRAM: st-bal.p

PAGE : 9

ประเภท:

รหัสสินค้า	ชื่อสินค้า	ราคา	ชนิดส่วนลด	----- ต้นทุน -----		----- จำนวน -----		----- มูลค่า -----		รวม
				ซื้อขาด	ฝากขาย	ซื้อขาด	ฝากขาย	ซื้อขาด	ฝากขาย	
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	999.99	999.99	99	99	9,999.99	9,999.99	99,999.99
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	999.99	999.99	99	99	9,999.99	9,999.99	99,999.99
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	999.99	999.99	99	99	9,999.99	9,999.99	99,999.99
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	999.99	999.99	99	99	9,999.99	9,999.99	99,999.99
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	999.99	999.99	99	99	9,999.99	9,999.99	99,999.99
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	999.99	999.99	99	99	9,999.99	9,999.99	99,999.99
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	999.99	999.99	99	99	9,999.99	9,999.99	99,999.99
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	999.99	999.99	99	99	9,999.99	9,999.99	99,999.99
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	999.99	999.99	99	99	9,999.99	9,999.99	99,999.99
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	999.99	999.99	99	99	9,999.99	9,999.99	99,999.99
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	999.99	999.99	99	99	9,999.99	9,999.99	99,999.99
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	999.99	999.99	99	99	9,999.99	9,999.99	99,999.99
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	999.99	999.99	99	99	9,999.99	9,999.99	99,999.99
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	999.99	999.99	99	99	9,999.99	9,999.99	99,999.99
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	999.99	999.99	99	99	9,999.99	9,999.99	99,999.99
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	999.99	999.99	99	99	9,999.99	9,999.99	99,999.99

DATE :dd/mm/yy

TIME :hh:mm:ss

ศูนย์หนังสือพิมพ์กลางกรมมหาวิทยาลัย
รายงานสินค้าคงเหลือตาม Location ณ วันที่ dd/mm/yy

PROGRAM: covrcrpt.p

PAGE : 9

ประเภท :

รหัสสินค้า	ชื่อสินค้า	ราคา	ชนิดส่วนลด	จำนวนคงเหลือ						
				แวนแกว	ศาลาพระเกษว	คุดเลือก	เสนอราคา	รอสั่งคืน	ฝากขาย	รวม
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	99	99	99	99	99	99	999
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	99	99	99	99	99	99	999
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	99	99	99	99	99	99	999
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	99	99	99	99	99	99	999
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	99	99	99	99	99	99	999
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	99	99	99	99	99	99	999
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	99	99	99	99	99	99	999
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	99	99	99	99	99	99	999
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	99	99	99	99	99	99	999
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	99	99	99	99	99	99	999
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	99	99	99	99	99	99	999
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	99	99	99	99	99	99	999
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	99	99	99	99	99	99	999
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	99	99	99	99	99	99	999
99999999999999999999	x(----- 45 -----)	999.99	xxxx	99	99	99	99	99	99	999

DATE :dd/mm/yy

ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PROGRAM: st-stkcnt.p

TIME :hh:mm:ss

รายงานการตรวจนับสินค้าคงเหลือ อาคารแวนแกว

PAGE : 9

ลำดับ	รหัสสินค้า	ชื่อหนังสือ	ISBN	ราคาขาย	ท.เก็บสินค้า	จำนวนในเครื่อง	จำนวนที่นับได้
-------	------------	-------------	------	---------	--------------	----------------	----------------

หมวด: 9999

9	999999999999999999	x(----- 45 -----)	999-999-999-9	999.99	x(--- 10 ----)	99	_____
9	999999999999999999	x(----- 45 -----)	999-999-999-9	999.99	x(--- 10 ----)	99	_____
9	999999999999999999	x(----- 45 -----)	999-999-999-9	999.99	x(--- 10 ----)	99	_____
9	999999999999999999	x(----- 45 -----)	999-999-999-9	999.99	x(--- 10 ----)	99	_____
9	999999999999999999	x(----- 45 -----)	999-999-999-9	999.99	x(--- 10 ----)	99	_____

หมวด: 9999

9	999999999999999999	x(----- 45 -----)	999-999-999-9	999.99	x(--- 10 ----)	99	_____
9	999999999999999999	x(----- 45 -----)	999-999-999-9	999.99	x(--- 10 ----)	99	_____
9	999999999999999999	x(----- 45 -----)	999-999-999-9	999.99	x(--- 10 ----)	99	_____
9	999999999999999999	x(----- 45 -----)	999-999-999-9	999.99	x(--- 10 ----)	99	_____
9	999999999999999999	x(----- 45 -----)	999-999-999-9	999.99	x(--- 10 ----)	99	_____

ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย